PLEITNOTA VAN STICHTING ROTTERDAM NATUURLIJK! D.D. 3 APRIL 2025

De gemeente heeft maar één verweer tegen onze klacht over de misleidende duurzaamheidsclaims in Ambitiedocument Weena 70 en Bestemmingsplan RISE. Volgens de gemeente is er geen sprake van reclame-uitingen, omdat beide documenten gericht zijn op de besluitvorming door de gemeenteraad. In beide documenten is weldegelijk sprake van reclame. Onder 'reclame' wordt verstaan: iedere openbare en/of systematische (in)directe aanprijzing van goederen, diensten en/of denkbeelden door een adverteerder. Informatie vanuit de overheid wordt langs dezelfde meetlat gelegd als informatie vanuit andere organisaties (vgl. 2021/00167 over het persbericht van het Ministerie van I&W op www.rijksoverheid.nl/actueelieuws over de eerste passagiersvlucht in Nederland met duurzame synthetische kerosine). In dit geval is sprake van een aanprijzing van goederen (te realiseren hoogbouwprojecten, vgl. 2007/1480/07.0142), zie par. 2 en 3 in ons klaagschrift. Bovendien zijn de misleidende duurzaamheidsclaims t.a.v. bijvoorbeeld *goede groei*, *circulaire strategie* en *toekomstbestendig en Paris Proof bouwen* als (in)directe aanprijzing van denkbeelden aan te merken. De gemeente betrekt het publiek uitdrukkelijk bij de plannen voor beide projecten via participatie- en informatiebijeenkomsten en enquêtes. En tegen het ontwerpbestemmingsplan RISE konden burgers een zienswijze indienen.

Goede groei. Dit betreft een duurzaamheidsambitie waarin stedelijke verdichting, d.w.z. meer verstening door met name extreme hoogbouw in het centrum van Rotterdam (RCD-XL), gekoppeld wordt aan 'gezond' en 'circulair'. Goede groei is een streven waarvan in redelijkheid niet kan worden verwacht dat het gerealiseerd wordt en is daardoor misleidend (zie klacht par. 9). In de voorgelegde documenten ontbreken duidelijke, objectieve en verifieerbare doelen en concrete plannen met maatregelen om de gestelde doelen te bereiken. Voor de onderliggende beleidsdocumenten van de gemeente geldt hetzelfde. Sterker nog, de gemeente heeft de ontwikkeling van RCD-XL opgesplitst in individuele bouwprojecten zodat een onderzoek naar de cumulatieve milieueffecten ontbreekt. Dit betekent dat de gemeente niet in staat is aan te tonen dat goede groei en andere duurzaamheidsambities t.a.v. RCD-XL juist zijn!

Dit heeft de Commissie mer in haar advies over RISE van afgelopen september (a3805tsea) ook opgemerkt: *"Het is belangrijk dat milieueffecten systematisch worden gemonitord met vooraf opgezette toetsingscriteria. De Commissie beveelt aan om een monitoringssysteem op te zetten op (binnen)stadsniveau, waarbij de effecten van meerdere projecten worden bijgehouden. Monitor daarin bijvoorbeeld indicatoren met betrekking tot leefbaarheid, energie, verkeer, bereikbaarheid en klimaat. Daarbij moeten ook de duur, frequentie en methode van monitoring duidelijk zijn."*

Dit betekent dat niet voldaan is aan artt. 3 en 4 CDR en zou al voldoende moeten om de duurzaamheidsambities genoemd in Claim 1 t/m Claim 5 van onze klacht als misleidend aan te merken. Niettemin sta ik hierna kort stil bij onze andere argumenten.

Goede groei betekent ook dat de realisatie van de extreme hoogbouw gepaard gaat met een bijdrage aan biodiversiteit, duurzame bouw en klimaatbestendigheid (bevestigd door de gemeente in de Inhoudelijke toelichting, die overigens wegens te late inzending buiten beschouwing moet worden gelaten). In onze klacht hebben wij toegelicht dat de claims t.a.v. deze thema's niet kunnen worden waargemaakt vanwege het ontbreken van: (1) een juridisch kader met afdwingbare afspraken met ontwikkelaars en andere commerciële partijen, (2) concrete plannen met toetsbare indicatoren, (3) onderzoek naar de effecten van groene daken en gevels op de biodiversiteit en de klimaat-/toekomstbestendigheid van RCD-XL.

Uit het eigen mer onderzoek van de gemeente blijkt ook dat project RISE negatief scoort op o.a. geluid, gezondheid, ecologie en stadsklimaat (wind, schaduw, hitte) (a3805ts, p.6). [*Foto's situatie voor en na*.] Dit is op projectniveau. Op RCD-XL niveau is sprake van de verwijdering van ca. 90% van de volwassen bomen en een constructiefase van ca. 10 jaar. [*Foto*] Met als resultaat: vernietiging van bestaande ecosystemen bovengronds (nest-, schuil- en foerageerplaatsen voor veermuizen, vogels en insecten verdwijnen) en ondergronds (het schimmelnetwerk tussen bomen verdwijnt, terwijl dit netwerk een cruciale rol speelt in het bevorderen van de biodiversiteit en gezondheid van ecosystemen). Dit ecosysteem komt niet meer terug. Groene daken kunnen dit verlies niet compenseren. Bovendien zijn daken met bomen duur om te maken en onderhouden vanwege de constructie en systemen voor voeding, irrigatie en verankering. Om deze reden zullen groene daken ook nooit kunnen bijdragen aan CO2-reductie, maar blijvend voor extra uitstoot zorgen door energie en grondstoffenverbruik. Dit staat haaks op de ambitie van duurzame bouw. En groene daken met volwassen inheemse bomen zijn praktisch niet te realiseren ('hoge bomen vangen veel wind', zelfs zonder weersextremen). Claim 2 is m.a.w. aantoonbaar onjuist.

Bij verdichting is geen ruimte voor verkoeling. Verkoeling heeft schaduw van bladeren en verdamping nodig. Tussen hoogbouw wordt het nog warmer dan tussen laagbouw, met name 's nachts, omdat warmte wordt ingesloten en ventilatie nauwelijks plaatsvindt op straatniveau. Zonder voldoende volwassen bomen is er geen bescherming tegen deze hittestress. Claim 4 is m.a.w. aantoonbaar onjuist.

Ook Claim 3 is aantoonbaar onjuist. Circulair betekent met gesloten kring. De gemeente heeft geen circulaire strategie t.a.v. hoogbouw en de RISE en Weena torens worden niet circulair gebouwd, dat wil zeggen met herbruikbare en biobased materialen. (Samen in actie voor een circulaire stad en Bijlage behorende bij 25bb001835 -Peutz - RISE Rotterdam - Masterplan Duurzaamheid.pdf). De suggestie dat slopen van label A gebouwen t.b.v. extreme hoogbouw ook maar iets met circulariteit te maken heeft, staat haaks op de betekenis van het begrip circulair.

De gemeente erkent in de Inhoudelijke toelichting dat zij zich voor alle activiteiten op haar grondgebied heeft gecommitteerd aan de klimaatdoelen van het Akkoord van Parijs en als doel heeft in 2030 55% CO2-reductie te realiseren in scope 1, 2 en 3. In werkelijkheid meet de gemeente alleen scope 1 reducties (scope 2 is niet materieel), en heeft zij geen enkel zicht op scope 3. Dit blijkt ook uit het rapport van CE Delft over de uitstoot door de Rotterdamse haven (https://lnkd.in/eX5BF7He). De belangrijkste conclusie van dit rapport is dat het Havenbedrijf Rotterdam voor scope 3-uitstoot (i.e. ruim 96% van de totale uitstoot) geen klimaatdoelen heeft gesteld en dat deze uitstoot sinds 2010 vrijwel constant is gebleven, d.w.z. 604 Mton CO_2-eq. in 2023, ofwel ruim 3,5 keer de jaarlijkse nationale uitstoot van Nederland. Dit maakt Claim 5 in alle opzichten misleidend: de ambitie van 55% CO2 reductie conform het Akkoord van Parijs is héél ver uit het zicht, er is geen klimaatplan met concrete doelstellingen en maatregelen, en daarmee ook geen vertaling naar de bouwsector, waarbij bedacht moet worden dat de bouwsector in Rotterdam 'slechts' verantwoordelijk is voor zo'n 680 Kton uitstoot, slechts een fractie van de totale uitstoot, zodat 'Paris Proof bouwen' als begrip ook misleidend is.